

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Po tem ko je dne 16. februarja v gosposki zbornici stari Schmerling kot germanisator in centralist izrekel veliko svojo zadovoljnost o zavezni pogodbi Avstrijsko-Nemški, in potem ko je dne 17. t. m. v zbornici poslancev govoril časnikar-poslanec Pernerstorfer svoj glasovit govor zoper akademično postavbo in naučnega ministra Gautscha, — polegli so se vsaj pri nas nekoliko valovi razburjenosti in izrekoma v zbornici poslancev prišli so na dnevni red predmeti morebiti večje važnosti, pa taki, da se veliko občinstvo manj za nje zanima.

Predlog sam izročil se je po konečni razpravi brez ugovora davkovskim odseku.

Dne 20. t. m. postala je že seja zbornice poslancev prav mirna. Edin važen predmet vsega dnevnega reda bil je: prvo branje predloga Kathrein-ovega zaradi znižanja hišnega davka izrekoma za Tirolsko. Ker je predlog v prvi vrsti namenjen za Tirolsko, govorili so k njemu tudi večinoma Tirolci, namreč razun predlagatelja Kathrain-a še: Angerer, Wildauer, Giovanelli, dalje pa Weeber, Keil, Menger in Nabergoj.

Seja dne 22. februarja postala je bolj zanimiva samo po izvrstnem govoru, katerega je govoril moravski čeh dr. Žaček proti potrditvi izvolitve juda, bogatega fabrikanta Auspitz-a.

Ta mož je gotovo dober trgovec in ker ima dosti pod palcam, prizadeval si je pri volitvi svoji za državni zbor leta 1885. različne zapreke odpraviti s pomočjo denarja. Ne le, da so volilci imeli nekaj tednov pred volitvijo v gotovih gostilnah proste jedi in pijače, — dobivali so za to, da bi za Auspitz-a glasovali še posebno gotovo plačo; enemu obetalo se je 200 gld., pa po volitvi plačalo se mu je samo 20 goldinarjev, zato je bil razžaljen in izdal je svojega izvoljenca.

Drugemu volilcu dalo se je 5 gld., ta je denar sicer vzel pa volil je njegovega nasprotnika, veliko število volilcev je navedenih, katerim se je za volitev ponujal gotov denar. Največja svota ponujala se je nekemu župniku za dobrodelne namene namreč 20.000 gld. — Sploh se govori, da je Auspitz-a ta volitev stala 25 do 30.000 gld. akoravno zgoraj omenjeni župnik ponujenih mu 20.000 gld. ni hotel sprejeti.

Vspreh Žačkovskega govora bil je toliki, da se je za njim en sam govornik odvetnik baron Somaruga poprijel nehvaležnega posla zagovarjati veljavnost Auspitzeve volitve, in opirati se predlogu Žaček-ovemu, da naj se poročilo o tej volitvi vrne odseku z naročilom, da naj vpelje nadrobno preiskavo onih dogodb, katere je Žaček navedel večinoma prečitaje prvopise. Vsi kasnejši govorniki z vštetim dr. Weberjem udali so se predlogu Žačkovskemu, kateri je bil konečno sprejet soglasno od vse zbornice.

S tem poročilom in pa sklepom udarila se je v obče bolj vsa levica in izrekoma Plener, ki je vedno

znal toliko kričati o izvolitvah dalmatinskih, in pa o grozovitostih, katero so se tam godile. Plener je celo zahteval, da se mora zbornici poročati o volitvi konte Berčić-a, ki je svoj mandat prostovoljno odložil češ, da se mora zbornici varovati pravica soditi o dogodbah te volitve in rešiti tudi vprašanje, ali ni potrditi izvolitev protikandidata Lapenne, kakor zahteva protest.

Vpliv te razprave pa je segal izrekoma zoper kupovanje glasov, kakeršno po izgledu Ogerske hočejo vpeljati judje, tako, da bi ne bil več zastopnik oni kateremu največ zaupajo volilci, temveč oni, ki naj več plača.

Naši dopisi.

Z Dunaja 26. februarja. (*Strossmayer in panslavizem*). Kolika sprememba v enem tednu. Ko je ravno pred 10 dnevi škof Strossmayer obhajal 50letnico svojega mašništva ter so mu čestitke dohajale z vsih delov sveta, izrekoma pa izmed krogov avstrijskih Slovanov, poslali so velezasluženemu rodoljubu, čestitko tudi državni poslanci češki, poljski, slovenski in hrvatski, — in v nedeljskem svojem listu z dne 19. februarja spominjala se je zasluženega vladike celo „Neue fr. Presse“ v daljnem članku, v katerem je z redko nepristranostjo pripoznala njegove velike zasluge za hrvatski narod, za duševni napredek in umetniški razvoj avstrijskih slovanov sploh in brez ovinkov priznal je ta vedno sovražen nam list, neoporočeno domoljubje avstrijsko se ve da z dostavkom, da kot politik on ni bil nikdar pomenljiv tedaj tudi pristašem tega lista nikdar nevaren.

Čudno je, da ni od dne 19. februarja minul teden, da je „N. fr. Pr.“ začela po svoji stari navadi trobiti v drug rog.

Pa od kod ta hitra prememba?

Madjarom se je zelo pokadilo pod nos, da je tako silovito sovražen vladika prejel čestitko celo od svetega očeta iz Rima, in uradno glasilo ogerske vlade, ki se imenuje „Nemzet“ izrekel je najpred svoj začudenje, kako je to mogoče in zakaj višji ogerski škofje ne poduče svetega očeta, kakšen agitator je škof Strossmayer. Potem začel je kričati „Nemzet“ nad državnimi poslanci, ki so čestitali škofu Strossmayerju, češ, da s tem rušijo dualizem in da jim bo že pokazal, da tudi Madjare nazadnje more zapustiti potrpežljivost.

Potem začelo se je zopet udrihati po škofu z natolcevanjem, koliko gozdov svojega škofijstva je pokončal ter denar potratil za malovredne slike in druge nepotrebne stvari ter se je še dostavljalo, koliko ljubši bi bili Slavoncem lepi hrasti v gozdu, kakor take slike.

Proti takem glasovam „N. fr. Pr.“ ni mogla ostajati več pri svoji nedeljski hvali, ampak Strossmayer postal je naenkrat zopet nevaren panslavist, ravno tako tudi vsi državni poslanci, ki so mu čestitali in ta list našel je naenkrat, da čestitka državnih poslancev je zelo podobna onim namerom, zaradi katerih je ravno te dni

sedel na zatožni klopi vrednik „Parlamentär-ja“, dr Živny. — „Nove Presse“ in „Nemzet-a“ pri tem razsajanju ni prav nič motilo, da so to čestitko podpisali tudi Poljski poslanci: Javorski, knez Czartorisky, Klucky i. t. d. in oni listi porabili so naenkrat, kako so še komaj pred 4—5 meseci božali prav te gospode in se jim dobrikali, samo v ta namen, da bi jih na led speljali in nemškutarski stranki pripomogli k vladi.

Potem pride za to blamažo pa še nova — nesreča za pristaše „Nove Presse“. — Dunajski porotniki gotovo v svoji sodbi zoper Živny-a niso ravnali po okusu tega lista. Na vprašanje, jeli zatoženec kriv veleizdajstva, odgovorili so z 7 glasovi proti 5, da je zatoženec nekriv. In to zatoženec, čegar pisavo so gotovo obsojali naši politiki, ravnanje njegovo pa gotovo celo njegovi nasprotniki. — Upamo, da „N. Fr. Pr.“ ni sedaj še dalje zašla in „Nemzet“ zanj, — to da mogoče je vse, ker — strast slepi.

Iz Ljubljane. — Ker se je dogodilo, da se v enem slučaju zadnji odstavek §. 4. ukaza c. kr. deželne vlade od 9 decembra l. 1887. zadevajoč dolžnost, naznanjati žgane opojne pijače in tekočine, ki so posebni deželni nakladi podvržene, ni prav tolmačil, je c. kr. deželna vlada vsem podčinjenim c. kr. okrajnim glavarstvom razposlala sledeči razglas:

Vsled posebnega slučaja, v katerem je jedno politično okrajno oblastvo § 4. ukaza deželne vlade z dné 9. decembra 1887. l. dež. zak. št. 30, tako tolmačilo, da so žgane opojne tekočine, katere so vsled Najvišje potrjenega deželno-zborskega sklepa od 30. novembra 1887. l., dež. zak. št. 31, podvržene posebni deželni nakladi, — le oni obrtniki dolžni naznanjati, kateri na drobno prodajajo žgane opojne tekočine, se c. kr. okrajnemu glavarstvu oglašajo, da se tako tolmačenje ne vjema z namenom in z besedami navedenega ukaza in da je torej očito napačno. Kajti v 1. odstavku pod točko 1. in 2. navedenega paragrafa je namreč posebej rečeno, da so najprej in zlasti dolžni to naznanjati obrtniki, kateri se pečajo z nadrobno prodajo deželni nakladi podvrženih tekočin, po odstavku 2. imenovanega paragrafa pa ta zglasilna dolžnost veže sploh vsakega, kdor omenjene tekočine za svojo potrebo dobiva po 1 hektoliter ali po več v domači deželi, ali pa če jih v katerikoli si bodi meri prejema iz druge dežele, ali če jih sam izdeluje. Zarad tega ne more nikakor dvomljivo biti, da je pod navedenimi pogoji dolžnost tudi vsake zasebne stranke, zglasiti v smislu navedenega ukaza žgane opojne tekočine, katere prejme za svojo potrebo, ali pa če jih sama izdelava. Vsled dotične vloge deželnega olbora kranjskega z dné 9. februarja t. l., št. 1048 se to c. kr. okrajnemu glavarstvu naznanja v lastno vednost in tudi zato, da primerno pouči županstva svojega okraja.

V Ljubljani dné 21. februarja 1888.

C. kr. deželni predsednik:

Winkler.

— Namenje časa. Naš dunajski dopisnik opisuje nam kratko zgodovino zadnjih čestitk vladiku Strossmayer-ju. Kaže nam, kako brezčutno gazijo sedanja madjarski politiki čez čutila celih narodov, kako si prizadevajo zaukazovati celo vlastem in narodom v katerimi nimajo nikakoršne neposredne dotike, kako naj čutijo, mislijo, sodijo; kedo jim sme biti všeč, kedo ne. — In ako se pripeti, kakor ravnokar z vladiko Strossmayer-jem, potem polnijo svoje časnike in politični zrak z onim strahom, kateri jim je že marsikje pomagal iz zadrege s strahom „panslavizma.“ Kdor ni Madjar in ne Nemec, je ali „panslavist“ ali pa „velikoroman“ vsikakor pa veleizdajica, kakor hitro njim ni pokoren in ne streže njihovim vse madjarskim namenom. — Kakor hitro pa velikonemški ali nemškutarski listi čujejo z unstran Litove take glasove, takoj začnejo pritrkavati tudi tukaj.

In s takim vrišem mislijo potem oni možje prekričati neovrgljiv glas zgodovine naše izrekoma leta 1848. in pa leta 1866., ko so ob uri nevarnosti države zvesti narodi pokazali svojo zvestobo, drugi pa svojo nezvestobo.

Tudi vladika Strossmayer sme s ponosom ozirati se na svoje delovanje v onih časih nevarnosti, enako vsi avstrijski slovanski narodi.

— Koze v Ljubljani. Število kozavih bolnikov zmanjšalo se je v minulem tednu do 26. t. m. prav izdatno, okroglo za 100 oseb. Omenjeni dan ostalo je namreč kozavih bolnikov 77, pred tednom pa jih je bilo še 174. Kar pa je pri bolezni poglavitno je to, da je večina kozavih srečno prebolelo.

Na novo obolele so 4 osebe, umrle ste dve, tako, da se vendar še v obče z zboljšanjem zdravja ne smemo preveč ponašati. — Zdravstveni izkaz 7. tedna t. l. je zato Ljubljani jako neugoden, ker potem spada na leto in na 1000 prebivalcev v Ljubljani 69.8 mrtvih, ko jih nasproti vse druga glavna mesta razun Celovca kažejo redno mnogo manj, Celovec kaže jih namreč tudi 69, Trst 43.1, Praga 39.4, Dunaj 30.0, Pola celo 17.3.

— Gospod Iv. Marout, rojen ^{Ljubljane} ~~Ljubljane~~, postal je minulo soboto na vseučilišči Dunajskim doktor zdravništva. — Take novice so za naš narod najveselejše, ki nam prihajajo z Dunaja. Véda je moč in poroštvo boljše bodočnosti.

— Vabilo na slavnost, katero priredi dne 4. marca 1888. Valentinu Vodniku v spomin akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji z blagovoljuim sodelovanjem g. c. kr. opernega pevca Lj. Weigleina, g. Vj. Hinterhobera, članov konservatorija g. O. Žerta in Vl. Budmanija, virtuoza na kontrabasu g. B. Fišerja in tamburaškega zbora hrv. akad. društva „Zvonomira“. — Pevovodja gosp. Jan. Jiřík. — Lokal: Hôtel Zillinger, IV. Wiedner Hauptstrasse Nr. 25. — Začetek ob 8 uri zvečer.

— Vreme. Zadnji mlaj nastal je jug za par dni, pa kmalu je začelo snežiti, pihal je mrzel sever ali burja tako, da je ves mesec februar ostala trda zima.

Danes kaže nam gorkomer $14\frac{1}{2}^{\circ}$ R. pod ničlo, ako ravno je že četrti dan po sv. Matiju. Ta svetnik našel je letos dosti ledu in ga še dela. Prememba vremena je toraj po pravih vremenskih prerokov pričakovati s prihodnjim mlajem, toraj krog sv. Gregorija. — Bati se je pa, da se takrat vreme hipoma presuče v gorko in tako ostane, kar pa zna pogubno postati za one kraje, kateri so v nevarnosti zavolj povodenj. Nakopičenih je veliko sil snega in ako se ta nagloma staja, bodo povodni izredno velike. — V Ljubljani imamo zunaj mesta še danes prav lep seninec in ta skoraj brez pretrganja od dne 19. decembra.

— **Močvirski odbor** zboroval je minuli teden skupno z zastopniki deželnega odbora in c. kr. ministerstva. Navzoč je bil iz c. kr. poljedeljskega ministerstva kulturni inženir Markus. Navzoči izrekli so se, kakor poroča „L. Z.“ pred vsem delati na to, da se zgrade močvirski dotoki cziroma se uravna tek v Ljubljano iztekajočih se potokov, potem še le prestopiti k pravemu osuševalnemu delu: znižavanju vodotoča Ljubljane. — Gotovo so strokovnjaki to stvar nadrobno pretehtali, mi od svoje strani usojali bi se pa vendar na korist močvircev sprožiti misel, da bi se vsaj znižavanje vodotoč Ljubljane od Udmata do Šentpeterskega mosta gori brez posebnih zaprek moglo vršiti o istem času ko se vrše zgradbe ljubljanskih pritokov. Močvircem pa bi se storila za čase povodnji s takim pričetnem delom vendar že tudi velika dobrota.

— **Gosp. Viljem Putik** c. kr. gozd. asistent in znan preiskovalec Planinskih podzemljskih jam, odlikovan je z zlatim križem za zasluge. Čestitamo!

— „**Stric Tomova koč**“ ali življenje zamorcev v robnih državah severne Amerike, — prišla je ravno na svetlo v drugem popravljenem natisu v zalogi g. J. Giontinija v Ljubljani. Knjiga obseza 228 strani, trdo vezana stane samo 70 kr., s pošto poslana pa 75. kr. — Znano lepa povest poslovenjena po Fr. Malavašiču priporočamo gorko vsem slovenskim rodbinam.

— **Ljubljanske mestne hranilnice** pravila vrnile so se z Dunaja zopet nepotrjene. Ministerstvo stavi zopet nekaj pred neomenjenih pogojev, za potrditev pravil. Čudno je, da ravno novi ljubljanski denarni zavodi nahajajo na Dunaji toliko zaprek. — Našim državnim poslancem priporočamo gorko, da se pobrigajo nekoliko, za ta našemu mestu in narodu važna vprašanja in poprašajo malo, od kod prihaja prav za prav toliko zaprek. — Poroča se nam namreč, da tudi pravila ljubljanske prometne banke niso dobila potrjenja.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Poročilo iz državnega zbora in pa dunajski dopis v današnjem listu kažeta, da je v zbornici poslancev nastal nekaki počitek ter da je važnejši del obravnav v odsekih.

Iz predzadnje seje pa je vendar še pomenljiv od govor ministerskega predsednika na neko „Češko“ interpelacijo Plener-jev o. Češki deželni zbor sklenil je med drugimi letos tudi deželno zdravstveno postavo ter je v tej določil, da morajo zdravniki biti zmožni v nemških okrajih nemškega, v čeških okrajih češkega jezika, v mešanih okrajih pa obeh jezikov. Plener je vprašal, ali ni grof Taaffe pripravljen tako postavo ne predložiti v Najvišje potrjenje. — Grof Taaffe pa je odgovoril, da je ta določba postave po vsem pravična, pa jo je priporočil in da je bila dné 23. febru-varijska tudi potrjena.

V včerajšnji seji vprašal je Steinvender predsednika dr. Smolko ali mu je znano da sta dva očividno najeta človeka minulo soboto večer poslanca Pernerstorferja napadla v njegovem stanovanji in ali hoče poslance varovati proti takemu kratenja prostega govora.

Smolka je odgovoril, da je njegova oblast omejena na zbornico, zunaj ne more ničesar storiti, — sicer pa on sam globoko obžaluje ta čin surovosti in je prepričan, da to čutje deli vsa zbornica. Po tem obravnavah se je poročilo v nekaterih olajšavah pri legalizacijah. — Prihodnja seja je v petek z malo pomenljivim dnevnim redom.

Ogerska. — Stari zasluženi vodja in boritelj za narodne pravice Slovakov ogerskih dr. Jos. Hurban, ev. župnik je minuli teden umrl v 71. letu svoje starosti. — Brezozirnost Madjarov celo za mrtve kaže to, da so ukazali, na odličnem mestu sred pokopališča za Hurbana skopano jamo zasuti, ter je skopati na zakrajnem prostoru. — Prav tako obsoja ves nepristranski svet postopanje madjarskih listov povodom 50letnice mašništva Strossmayerjevega.

Hrvatska. — V Zagrebu dognane so volitve v mestni zastop. To pot pritiskali so madjaronski pristaši uradniške kroge tako, da so povsod, kjer imajo uradniki večino izvoljeni pristaši Hedervarovi, sicer pa je večina mestnega odbora ostala še vedno narodno-hrvaška.

Nemška. — Prihodnjemu prestolniku princu Viljemu dodali so neko svetovalstvo, da ga polagoma vpeljejo v vladarska posla. Poročila iz St. Remo o zdravju prestolnikovem so vedno enaka, — došla sta tje zopet dva nova zdravnika, med njima neki Kussmaul, ki je preiskal bolniku prsa ter našel, da pljuča ne kažejo nikakoršne bolezni. V obče pa se zdravje ne boljša in obupnost širi se sploh.

Bolgarska. — Ruski poslanik v Carigradu izročil je Turški vladi znano okrožnico zarad nepostavnosti Koburžana na Bolgarskem prestolu. Ta korak podpirala sta zastopnik Nemške in oni Francoske. Avstrijski, Laški in Angleški zastopnik zadovoljili so se za sedaj s tem, da se niso vdeležili tega koraka.

Listnica opravištva: Mr. Joseph Grahek v Ameriki. Prejeli 2 dolarja, to je 5 gld. 8 kr. Novice stanejo v Ameriko pošiljane celo leto 5 gld. 30 kr.